

Pályázatnyertes
írások, rajzok.
(14-15. oldal)

Zöld gyíkok
és mesterhorgászok
a természetben.
(20-23. oldal)

A tutajtól
a tengeralattjáróig.
(24-25. oldal)

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXV. ÉVFOLYAM • 720. SZÁM

6.

2021. JÚNIUS

JÉKELY ZOLTÁN

Falusi reggel

A pajtában nyihog a két csikó:
Ehetnék, hé, üres, üres a jászol!
Éhes a kakas is, dühöngve rámszól:
Kukoricát, fiú, kukorikú!

Kukucskál óljából a rózsa-szájú
göndör malac s könyörgőn rám-röfög:
Virrad, virrad, fiú, s üres a vályú,
törökbúzáat ide, törökbúzáat!

A szérűskerten rozsdafark húz át,
egy gyufacincért elnyelint kapásból,
s a Nap, mint roppant sárga tök,
mely indájáról elszökött,

kikarikázik a kukoricásból!

ADY ANDRÁS

Keréken

Én tudok biciklizni,
becsületszóra,
annyira tudok,
hogy csak úgy hussss,
meg szzz,
néha egyenesen íí,
ahogy lemarad
a kanyarokról
a kanyarok éle,
és hegynek fel megy
épp a völgy,
völgyre lóg a hegy,
amint a kerek világ
a váz alól kacagva
szétspriccel...
Én tudok már,
csak az a gond,
hogy a drótszamar
nem tud velem
biciklizni.

A colorful illustration of a young boy with dark, curly hair and rosy cheeks riding a blue bicycle. He is wearing a blue and white striped shirt, dark shorts, and red shoes with white socks. The background is a vibrant yellow field filled with red flowers and leaves. In the top left corner, a large, smiling sun with a face and radiating lines is visible. A stone chimney with a black pipe is also present in the upper part of the scene.

BALEY ENDRE

Boszorkányszél

Gémeskút – hosszú rúd,
egyik vége kőnehéz,
másik vége vízbe néz,
azaz nézne, ha a nyár
meg nem itta volna már.
Bég a nyáj, bég a nyáj,
négy hete tart az aszály.

Fecsketánc. Kék zománc
most a júliusi ég;
délibábos messzeség.
Kórok közt csak a konok
boszorkányszél kavarog.
Bég a nyáj, bég a nyáj,
százezernyi szalma száll.

HÉTVÁRI ANDREA

Napsoroló

Hétfőn nyílik minden virág,
kedden rózsás lesz a világ,
szerdán szivárvány az égen,
csütörtökön cinke libben,
pénteken a tubarózsák
illatukat vígan szórják,
szombaton napfény ragyog,
vasárnap boldog vagyok!

8. rész:

A meglakolás

Az esti harangszó után apácák érkeztek a város főterére, ahol csoportokba verődve, feldúltan tanácskoztak az emberek.

Fellegvári Kolos éppen ezt mondta:

– Nem várhatunk tovább, nyakunkon az este. Állnak a csapdák, induljunk a gyerekek keresésére – de ezt már énekelte, mert visszatért az énekhangja.

Az apácák kibújtak ruhájukból. Óriási volt a meglepetés és az öröm.

– Megérdemelnétek, hogy jól elnászpángoljunk, amiért eltűntetek, és ekkora aggodalmat okoztatok. De bátorságotokért hadd illessen a hősöknek járó köszönet és ünneplés – mondta Kolos, majd ölbe kapta Matyit és jól megforgatta.

A többi szülő is hasonlóképpen örült ép-ségben előkerült csemetéinek.

Kadenciáék körül nagy volt a tolongás, alig győztek válaszolni a rájuk záporozó kérdésekre.

A tér közepén a hangszerfa lombja kihajtott és bőséges termést hozott. Oktáv leszüretelte az érett hangszereket, és szétosztotta a gyerekek kötött.

Trilla a furulyát fújta. A többiek is bekapcsolódtak. Aki nem tudott még hangszeren játszani, énekelt vagy táncolt. Nagy volt a jókedv, a zenebona.

Időközben beesteledett. Matyiék elindultak Kadenciáékkal a városháza felé. Matyi rémulten kiáltott fel:

– Nézzétek, Kőzúzó Kúnó!

A gyerekek halálra váltan, menedéket nyújtó hely után kutatva kapkodták a fejüket.

Fellegvári Kolos leintette őket:

– Ne féljete, nem árt ő már senkinek.

A gyerekek hitetlenkedve néztek Kolosra.

– De hiszen hadonászik, kiabál. Bármely pillanatban elkaphat – mondta Sári.

– Hadd hadonásson, amíg csak kedve tartja – nyugtatgatta Kolos a gyerekeket. – Gyertek, üdvözljük a kedves vendéget.

Ekkorra mások is odagyűltek Kőzúzó Kúnó köré.

– Micsoda fogás! Kővarangy a csapdában! – gúnyolódtak.

Kőzúzó Kúnó minden erejét megfeszítve próbált szabadulni a vasszorítóból. Fenygetőleg vicsorgott Matyiékra.

– Mi lesz vele? Börtönbe kerül? – kérdezte Matyi Kolostól.

– Túlzottan jól járna – felelte Kolos. – Itt lesz a börtöne.

– Hol? – néztek körül a gyerekek.

– Itt, ahol most áll. Nem lesz oltalmazó cellája, itt fog állni az idők végeztéig, közszemlére téve. Most készül a talapzata.

– Talapzatuk csak a szobroknak van – szólt Peti.

– Igen, ő lesz az elvetemültség élő szobra. Látjátok, már régóta szoborba öntötte magát. Csakhogy aki szobor, az ne garázdálkodjék, hanem álljon a talapzatán – mondta ki Kolos Kúnó fejére az ítéletet. – Most pedig hagyjuk magára. Elég volt ennyi szoboravatónak.

– Lefekvés előtt van még egy meglepetésem számotokra – fordult Kadenciáék felé a bíró. – A városatyák tanácsa úgy döntött, legyen titek a város legszebb palotája. Kedvetekre dalolhattok ott. Cserében azt kérjük, hogy hetente egyszer meghallgathassuk zenés történeteiteket. Menjünk, már várnak ott ránk.

A palota fényárban úszott. Homlokzatán az állt: OPERAHÁZ. Beléptek a tágas előcsarnokba, onnan pedig egy óriási terembe. A terem zsúfolásig volt emberekkel, mindenki rájuk várt. Kolos felkísérte őket az emelvényre. Nagy volt az ujjongás, a taps.

Kadenciáék boldogan, meghajlásokkal fogadták az ünneplést.

(Vége)

A kunyhó

A kunyhóban ketten laktak, a napsugárhajú asszony és pici fia. A kunyhó az erdő közepén állt. Az asszonynak az volt a dolga, hogy vigyázzon az erdőre. Mikor hajnalban elindult a harmaton, az engedelmes füvek puhán simultak talpa alá. Az asszony az erdő minden lakójának tudta az igazi nevét, ezért rögtön észrevette, ha valamelyikkel baj volt. Gyógyított is: forrásvízzel, a hajával, az érintésével, az énekével. Az erdő hálától zengett léptei nyomán.

A fiúcska ezalatt a bölcsőben nézelődött. Alkonyatig egyedül volt, mégsem félt. Édesanyja minden reggel kitépett egy szálát saját aranylő hajkoronájából, a tenyerére tette és ráfújta. A hajsál életre kelt a levegőben, s ahogy az asszony mögött csukódott az ajtó, különböző alakokká tekeredett, csavarodott, egész történeteket megformált a kis embernek. A fiú soha nem tudott betelni ezekkel a mesékkel, s hogyha belefáradt, csak behunyta a szemét és ott más, még lágyabb meséket cirógatott homloka mögé az aranyhajsál.

Eltelt majdnem kétezzer nap. A hajsálakból az asszony karkötőt font a gyerek-

nek. A kétezeregyedik napon a fiúcska kinyitotta a kunyhóajtót, és kiment a ház elé. A nyári fű, mint az édesanyja haja, úgy hullámzott lába előtt. A kisiú kacagva vetette magát a mentás, kakukkfűves tengerbe. Egész nap a virágokkal hancúrozott, a pity-pang bolyha kacagtatta, sóska fanyar levele a szomját oltotta, míg végül egy bodzabokor ernyője alatt álomba szenderült.

Az asszony úgy talált rá, amint napcsókolta arccal, szétvetett kézzel-lábbal bóbiskol. Felnyalábolta és bevitte a kunyhóba. Valami történni fog – gondolta, és várt. Estefelé egy katángbokor behajolt az ablakon.

– Add nekünk a gyereket! Mindenre megtanítjuk, amit a növények tudnak, mo-hán altatjuk, barkával ébresztjük – rezegte a bokor.

Az asszony nem nézett a kékszemű virágokra, úgy válaszolt:

– Nem adom, az enyém, és soha nem adom.

És megígértette a gyerekekkel, hogy többé nem játszik a növényekkel. Másnap a kisiú ismét a kunyhó előtt ült, amikor meglátogatta őt a legcsendesebb özeleány. Kergetőztek, bújócskázta, de a játék után a kisiú belopózott a kunyhóba, és nem mondott semmit anyjának az új barátról. Több hétig tartott a titkos játék. Az asszony azonban érezte, hogy ismét veszély leselke-

dik rájuk, ezért nem is csodálkozott, mikor az egyik éjszaka halkán kopogtattak. Ajtó nyitott.

A legcsendesebb őzlány szemét lesütve hadarta.

– Add nekünk a fiút, megtanítjuk mindenre, amit az állatok tudnak.

– Nem adom, az enyém, soha nem adom – sóhajtott az asszony, és megvereggette az őz nyakát.

Ismét eltelt kétezer nap, majd még háromszor kétezer. A fiú szót fogadott a napsugárhajú asszonynak, nem játszott többé az állatokkal, a kunyhóban ült és várta, hogy este legyen. Az asszony minden napra adott neki valamilyen feladatot, szerre feltárta előtte az erdő titkait, és az emberek nagy titkait is, de a fiú mégsem volt boldog. Sokszor kapta magát azon, hogy kibámul az ablakon. A növények már nem beszéltek hozzá, az állatokat sem értette többé, nem tudta, hogy mindenki rajta szánakozik az erdőben.

Egy különösen borús napon aztán kopogtak a kunyhóajtón. A fiú remegve nyitotta ki, olyan furcsa érzés gyűrte le. Az ajtóban egy lány állt. Fekete hajú, zöld szemű, s a foga olyan fehér volt, mint azok a kavicsok, amiket a fiú úgy szeretett fog-

dosni. Vízet kért a lány, majd pár perccel, hogy megpihenhessen. A fiú némán mert a cseberből saját poharába, majd egy kosár almát is tett a lány elé. A lány nagyot harapott az almából, a leve a fiú nyakára fröccsent, majd a fiú felé nyújtotta a gyümölcsöt.

Az asszony az erdő másik végében éppen egy nyúl lábából szedte ki a tüskét, amikor nagyot rándult benne legbelül valami. Azonnal föl pattant, elrohant, a tapsifüles ámulva nézett utána. Mire a napsugárhajú asszony a kunyhóhoz ért, a fiú és a lány már kézenfogva álltak az ajtóban.

– Elmegyek, anyám – mondta a fiú –, és megölelte az asszonyt. Kiléptek a kunyhóból, de a napsugárhajú asszony nem nézett utánuk. Moccanni sem tudott a bánattól. Másnap reggel észrevette, hogy a haja őszül. A bánat mellett az asszony saját haragjával is viaskodni kezdett. Háromszáz nap telt el így. Az asszony nem mozdult ki a házból. A háromszázegyedik napon kopogtattak. A valaha napsugárhajú asszony ajtót nyitott. Felkiáltott meglepett örömben, mert a fia és az a lány állt kint. A lány kis csomagot nyújtott felé. A csomagból kinyúlt egy kicsi kéz és megcibált egy kósza napsugártincset.

FODOR SÁNDOR
A Dunáról

Részlet a *Fülöpke beszámoló*
című könyvből

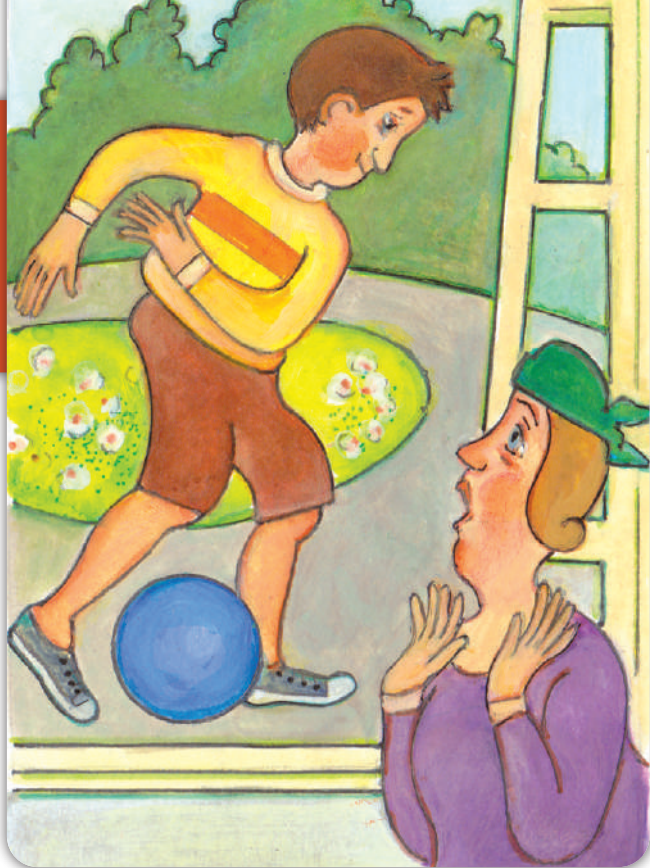
Azt hittem, a tábori élettel véget ért az én szünidőm kalandosabbik része, immáron kezdődhet a vakációzás családi és baráti körben. Ezeket a napokat élénkítik Anci néni és Béla bácsi látogatásai, és néha az ablak csörömpöl. Éppen az én jó édes apámat vártuk haza az üzemből, amikor egy labda (közönséges kék gumilabda) megsértődött, amiért beléje rúgtam, és beverte a konyhaablakot. Édesanyám szomorúan mondta:

– Lám-lám, Fülöp, maholnap nagy kamasz leszel, és nem nőtt be a fejed lágya. Mi lesz, ha apád hazajön?

Ettől én is tartottam, de nem az lett.

Apám azzal jött haza, hogy őnekije még éjszaka indulnia kell Galacra, onnan pedig hajó segítségével Tulceába, mivelhogy ott meghibásodott egy hűtőberendezés, amelyet a konzervgyárnak szállítottak, és azt sebesen rendbe kell tenni. Őt küldi a gyár.

Jó édesanyám csak sóhajtozott, mondván, mi lesz akkor vele, lám, egy labda, a segítségemmel ma is betört egy ablakot, és ez így lesz mindaddig, amíg édes jó

apám hazajön, ami lehet négy nap múlva lesz, de egy hétbe is beletelhet. Édesapám gondolkodóba esett, majd azzal mászott ki a gondolkodóból, hogy annyi baj legyen, magával visz.

Én még sohasem voltam Galacon. Se Tulceán. Ami pedig a fő, még sohasem utaztam hajón, mivelhogy a múlt nyáron Anci nénivel és Béla bácsival gépkocsi segítségével látogattam meg a Fekete-tengert, nem hajóval, és ott se ültetek hajóra, nem tudom, hogy miért, talán azért, mert attól tartottak, még valami cselekvésbe fogok azon a szép fehér hajón, és akkor elsüllyed. Így hát a konyhaablakból nem származott baj, se fenytés, én pedig csomagolhattam az én táborozó hátizsákomba.

Naplementekor az induló vonatból intetem búcsút jó édesanyámnak és szeretett húgomnak, aki sajnálta, hogy nem jöhet velünk, de jó szüleim őszinte szavai szerint két gyerek ilyen útra sok lenne. Egész éjszaka rázott-kattogott a vonat, aminek a hatására mélyen elaludtam, és valójában csak arra emlékszem, hogy egyszer csak valami pallón lépkedtünk fel egy szépséges hajóra, hátamon a zsákom, és nem emlékszem, mikor szálltunk le a vonatról.

Reggel volt. Szép idő ígérkezett, így hát a fedélzeten maradtunk, ahol az egyik pa-

don ismét csak eldőlttem egy kicsit, hogy könnyebben felébredjek, de inkább elszundítottam, és arra ébredtem, hogy gyere, Fülöp, reggelizzünk, mert itt az ideje!

És akkor valaki lespriccelte az arcomat. Erre már igazán felébredtem. Sütött a nap, a Duna közepén hajóztunk. És megint lespricceltek. Lentről. A korláthoz léptem, és akkor láttam, mekkora folyó ez a Duna. Nem is folyó. Folyam. Hullámai nekicsapódnak a hajó oldalának, a felfröccsent víz pedig a szél ébresztőként használja. Érdekes, de én jobban szeretem, ha a szél másokat spriccel. Néztem körös-körül a tájat, mögöttünk, messze a Duna bal partján füstölő, vastag és vékony kémények nagy-nagy távolságban.

– Galac – mondta édesapám. Ott szálltunk le, olyan álmos voltál, hogy sajnálalak fölébreszteni. Alig tudtalak valahogy felcipelni a hajóra.

Most már egészen ébren voltam. Az elemózsias-csomag illata csiklandozta az orromat, amikor egy óriási, hófehér fecskét pillantottam meg.

– Édesapám! – rikkantottam el magam.
– Né, óriásfecske!

A madár körözött egyet, aztán megbillent, érdekes módon a vízre csapott, és jó

araszos hallal a csőrében szállt el. Már azt hittem, fölfedező lettem, és új fecskefajtát, egy óriásit fedeztem fel, amely halat eszik, amikor megszólalt édesapám.

– Nem fecske az, fiam, hanem sirály! Dunai sirály...

Egy kicsit csodálkoztam ezen, egy kicsit sajnáltam, hogy mégsem fecskemadár a sirály, és utánaéztem a kéklő messzeségben. Aztán arra gondoltam, vajon mi lesz velem abban a Tulcea városában? Édesapám bizonyára bent dolgozik majd a konzervgyárban, amíg megjavítja azt a berendezést, és nekem az se lesz, akivel beszéljek, nemhogy tevékenység, vagy ilyes. Legalább Anci néni és Béla bácsi lenne itt. Vagy a húgom. De leginkább Bütyök. És ekkor, ott a hajón, nagy honvágyam támadt a húgom és Bütyök barátom után. De jó volna békességben együtt hajkurászni a verebeket! És ekkor látom, hogy kettészakad a Duna. Szerencsére nem keresztbe, hanem hosszába. Éppen egy rántott csirkecombot nyeltem, paradicsommal, mert én lassan szeretek enni, de sokat.

– Mi ez, édesapám? – kérdeztem bizalommal. – Kettéválik a Duna?

– Igen, fiam, balra az a Chilia-ág. És nemsokára Tulceán leszünk.

MESTER GYÖRGYI

Breki párt keres

Breki, a kicsi békafiú elhatározta, hogy a nyáron megházasodik, ezért úgy gondolta, a legjobb az lesz, ha már tavasszal hozzáfog a társkereséshez.

Olyan párt szeretett volna magának, akinek csinos fejecskéje, karcsú, kecses alakja van, ragyogó zöld színű a bőre, jó úszó, szép a hangja, amin nem beszél többet a kelleténél, továbbá nem ugrál sokat, és főként nem magasabbra, mint ő. Ha a jelölt ezeknek az elvárásoknak megfelel, semmi sem állhatja útját a nyárvégi esküvőnek.

Az elszánást tett követte, s Breki a part menti kövek közül, ahol otthona volt, fejest ugrott a vízbe, majd lassan úszni kezdett a tó belseje felé.

Pár méter után elfáradt, kimászott egy nagy, kerek levélre. Kifújta magát, s közben körbe kémlelt.

Nem is olyan messze ismeretlen lényt pillantott meg, akinek ugyan kifejezetten csinos fejecskéje volt, azonban az hosszú, piros csőrben végződött, túl hosszú volt a lába, és a fehér szín sem volt Breki kedvence. Amikor ráadásul az ismeretlen szúrósan ránézett és rákelepel, a békafiú azonnal rájött, hogy bizony nem a szíve választottja akadt az útjába.

Miután kipihente magát, újra vízbe ugrott, és ráerősen tovább tempózott a nádas irányába.

A nádas szélén egy hínárcsomóra telepedett, hogy jobban szemügyre vehesse a környéken fellelhető, szóba jöhető menyasszonyjelölteket.

A közelben váratlanul szürkés hát, gombszerű orrban végződő, csillogó szem párral díszített, csinos pofika tűnt fel, és sebesen a nádas szélére úszott. Nehéz volt megfigyelni, de annyi látszott, hogy az idegen lénynek a feje, az alakja is mutatós, kecses, remekül úszik, de a színével a békafiú megint elégedetlen volt, és amikor a jelölt egy morranással a víz alá bukkott, már le is tett róla, hogy ismerkedést kezdeményezzen vele.

Breki kifújta magát – nem szokott egyhuzamban ennyit úszni –, aztán ismét beelőccsant a vízbe, és egy kákával benőtt, kis öböl felé tartott.

Az egyik káka hajlékony szárán azonnal magára vonta a figyelmét valami. Az ismeretlen állat csodálatosan hajlékony volt, épp olyan szép zöld színű külsővel, mint amilyent ő keresett, a feje kicsi és kecses volt. Csak egy kicsit hosszúnak találta, mert úgy látta, az állat szépen feltekeredett a kákára.

Breki közelebről is szemügyre akarta venni, mivel eddig ez volt az egyetlen élőlény, ami nagyjából megfelelt a kívánalmainak. Amint az ismeretlen közelébe ért, a kicsi fejen hatalmas száj nyílt, sziszegő hang hallatszott, és ez annyira megijesztette, hogy Breki még tempózni is elfelejtett, majdnem vízbe fúlt.

Ekkor a vízben, éppen alatta, elsuhant egy másik ismeretlen lény. Szép, kerek alakú, szürkészöld színű volt, fényes, pikkelyes bőrrrel, amivel akár meg is barátko-

zott volna. Amikor azonban jobban megnézte a remekül úszó idegent, észrevette, hogy az nem tud beszélni, hang nem jön ki a torkán, csak tátog. Szegény, képtelen megszólalni, vele aztán nem lehetne társalogni – gondolta, és már úszott is tovább, újabb lényt kizárva a menyasszonyjelöltek listájáról.

Breki végtelenül csalódott volt. Ilyen messze még sohasem úszott be a tóba, és hiába fáradozott, nem talált társat magának.

Visszaúszott hát a partra, és épp beugrott volna szokott helyére, a kövek közé, amikor a parton egy különleges, zöld labda tűnt föl neki. Jobban megnézve nem is labda volt, hanem egy kerekded, se nem karcú, se nem sikkos, de csodálatosan szelídzöld színű lény, szív alakú fejcskével, csillogó, dülledt szemmel, és amikor a közeledtére nagyot ugrott – persze nálánál nem nagyobb –, közben kellemesen mély hangon még egyet-kettőt kuruttyolt is mellé, kétség sem férhetett hozzá, hogy Breki megtalálta az igazit.

Esti mese

A mikor álmos meg fáradt az ember, még ha gyermek is, mindenképpen aludni meg pihenni szeretne. Egyszerre mindkettőt. Eléggé bonyolult a téma, mert van úgy, hogy álmos az ember, de nem fáradt. Van úgy, hogy fáradt, de nem álmos. Van, amikor pihenni szeretne, de aludni nem, és lehet, van úgy is, hogy aludni szeretne, de nem pihenni. Azért mondom, hogy lehet, mert attól, hogy én ilyen nem éltem át, nyugodtan megtörténhet. Lehetne még továbbgondolni a dolgot, de fárasztó volna, s valljuk be, álmosító is.

Tény, hogy az egyik este – abban az időben, mikor a szomszéd városba jártam iskolába, s hetente csak egyszer jöttem haza – rettenetesen álmos meg fáradt voltam, s kimondhatatlanul vágytam már pihenni és aludni is. Egyszerre mindkettőt.

Alighogy elszenderedtem, egyre erősödő kopogást hallottam: kip-kop, kipi-kopp!

Kinyitottam a szemem. Hát egy nagyszemű, öltönyös fiatalember lovagolt fel-alá a szobában! Leszállt az állat hátáról, kicsit bicegve odalépett elé, s izzó parázssal kínálta tenyeréből. Aztán felpattant rá, mert már kezdett toporzékolni a ló, látszott rajta, hogy nem szeret a négy fal között lenni. Hagytam, végezzék a dolgukat, engem csak az alvás, a pihenés érdekelt.

– Kip-kop, kipi-kopp! – hallottam egy idő után újra, most már sokkal erősebben.

– Gyí, lovam, gyí, Betyár! – rikkantott egy érces hang, s nekem újra kipattant a szemem. Most már ketten voltak a szobában! A nagyszemű, öltönyös széles tenyerével csapkodott ló hátáról egy kicsi, fehéringes felé. Az meg csak szaladt körbe-körbe nádparipáján, nevetett, s az öltönyös arcába fújta a fűzfásipot. Fergeteges viháncolás kezdődött az ágy körül, de gondoltam, ebbe jobb lesz nem beleszólni, ezért befordultam a fal felé.

Alighogy elült a lárma, kezdődött a dörmögés megint. Már kezdett bosszantani a dolog. Szigorú arccal ültem fel az ágyon, de már nem volt kit rendre utasítani: csak a négy fal volt körülöttem, meg a sötétség.

Elmosolyodtam, majd hogyanem felnevettem. Feküdtem vissza kábán, s mégiscsak hallom: kip-kop, kipi-kopp! Felültem: kip-kop, kipi-kopp! Füleltem: kip-kop, kipi-kopp! Aha! Lentről jön, a földszintről! Édesanyám kopogtat, attól álmodom én ilyen furcsákat! Igazán abbahagyhatná már!

De nem hagyta abba. Úgy éreztem, ugrál velem az ágy. Erősebben nyomtam a fejem a párnához. Tompább lett a zaj, de hallatszott. Kip-kop! Majd csak belealszom... ha tudok... Kipi-kopp! Reggel korán indul a vonatom, mennem kell iskolába. Nagy ritkán hazajövök, és tessék: nem pihenheti, nem alhatja ki magát az ember! Jaj, ez a dörömbölés! Bumm-bumm, kip-kop! Kop-kop-kop!

Ledobtam magamról a takarót, és papucs nélkül elindultam. Egész úton lefelé a lépcsőn azon gondolkodtam, miként fogom megmondani a magamét Édesanyámnak úgy, hogy ne bántsam meg, de azért legyen számára világos, hogy bosszant a döröngés. És jó lenne, ha végre abbahagyná! Mert reggel nekem korán kell kelni, hisz jól tudja. Mégis zajt csinál. Miatta mindenfélét összevissza álmodom ahelyett, hogy pihennék és aludnék! Hát jól van ez?

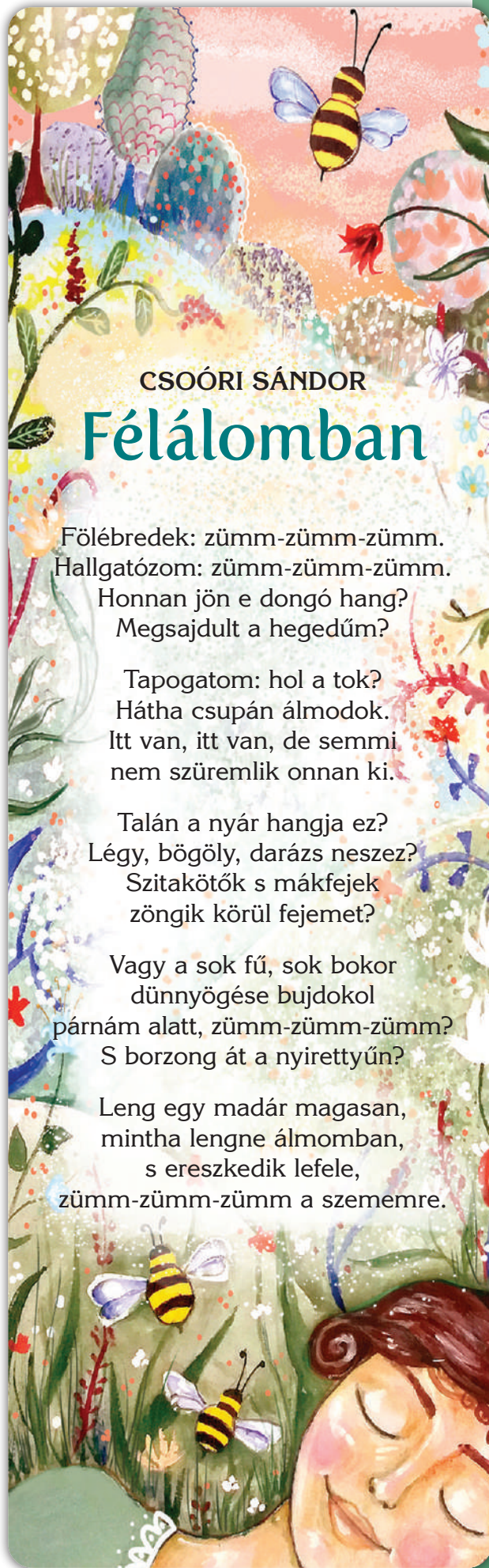
Határozottan nyitottam ki a konyhaajtót. Édesanyám kissé meglepetten, de mosolyogva nézett felém az asztaltól. Szemében ott ült a fáradtság, az álmodás:

– Szia, kisfiam! Sajnálom, hogy felébresztettelek. Megpróbáltam olyan halk lenni, amilyen csak tudtam. Sok volt a dolog, csak későn jöttem el a munkahelyről...

– Mi ez a kopogás? – kérdeztem szűkszavúan, mert elfelejtettem mindent, amit mondani akartam.

– Potyolok egy kis húst neked. Ha reggel méz iskolába, s megint csak egy hét múlva jössz haza, gondoltam, milyen jól fog esni majd egy kis hazai, amikor megéhezel. Én is tudom, milyen a menzacoszt... – s visszafordult az asztalhoz. Kip-kop, kipi-kopp!

Mintha az angyalok dobolták volna a ritmust egy csodaszép muzsikához. Odaléptem Édesanyámhoz, és megcsókoltam a kezét.

CSÓÓRI SÁNDOR

Félálomban

Fölébredek: zümm-zümm-zümm.

Hallgatózom: zümm-zümm-zümm.

Honnan jön e dongó hang?

Megsajdult a hegedűm?

Tapogatom: hol a tok?

Hátha csupán álmodok.

Itt van, itt van, de semmi

nem szüremlik onnan ki.

Talán a nyár hangja ez?

Légy, bögöly, darázs neszez?

Szitakötők s mákfejek

zöngik körül fejemet?

Vagy a sok fű, sok bokor

dűnnyögése bujdosol

párnám alatt, zümm-zümm-zümm?

S borzong át a nyirettyűn?

Leng egy madár magasan,

mintha lengne álmomban,

s ereszkedik lefele,

zümm-zümm-zümm a szememre.

Zugolvasó és Padfirkász

Összeállításunkban a Kolozsvári Octavian Goga Megyei Könyvtár *Zugolvasó* és *Padfirkász* kisiskolások számára kiírt alkotói versenyének győztes írásaiból olvashattok.

A versenyzőknek Balázs Imre József történetcsíráját kellett mesévé kerekíteniük. Aki akart, rajzolhatott is! Mi pedig rövidítettünk, hogy mindenki elférjen!

Szeles tavaszi nap volt, a város mintha változni készült volna. Nagy volt a nyüzsgés, a hideg után előkerültek a biciklik, plakátok jelentek meg a hirdetőoszlopokon, mert a színház végre új előadást hirdetett. A repülőgépek is virgoncabban szálltak. Egy utcára nyíló kapu mögül kölyökmacska pislogott ki, nem tudta, kimerészkedjen-e a kapun. És persze voltak, akik csak emeleti ablakukból nézelődtek. Hirtelen furcsa zaj hallatszott, erre mindenki odakapta a fejét.

A furcsa zaj dob és trombita zaja volt. Egy híres cirkusz érkezett. Hirdették, hogy kiscicát keresnek tűzkarika átugrására. Felfigyelt a cica, gyönyörű háromszínű volt. Fehér, sárga, fekete, az arcán egy nagy fekete folt. Sziszinek hívták. Nagy vágya volt megtapasztalni a cirkuszi életet, és jelentkezett. Szépsége, ügyessége lenyűgözte a zsűrit. Örömmel fogadták a csapatba. Világhírű lett, és bejárta az egész világot.

Somodi Ágota, Kovászna

Egy pillanatra minden megállt, ugyanis egy zörgő-zakatoló szerkezet gördült az utcára.

A rozsdásnak tűnő szerkezet mögött egy teve caplatott: nagyokat bődült, nyálát pedig az aszfaltra csorgatta. Medvebőrbe bújt táncosok csörgőket ráztak, dobokat vertek. A zörgő-zakatoló szerkezet tetején vörös orrú, parókás bohócok színes lufikat eregettek a levegőbe.

– Kezdődik a cirkusz! – rikácsolta a cilinderes bemondó, frakkjából jegyeket szórva.

Feketelaki Gáspár, Szamosújvár

Egy ló vágatott át a főutcán. Mögötte emberek próbálták megfogni. Egy lány felismerte a lovat, mert azon ő már lovagolt a Csillám lovastanyán.

– Azt a lovat Hajnalnak hívják! – kiáltotta. – Tudok egy utat, ahol elébe vághatunk. Engem megismer, meg tudom állítani.

Így is történt. Sikerült a lovat megállítani. A ló gazdája is megérkezett. Azt mondta Annának:

– Hajnal azért szökött meg, mert el akartam adni, de tévedtem. Legyen a tied.

A sokaságból egy páran kiáltoztak, maguknak követelték a lovat.

– Hagyjuk, hogy a ló válasszon! – mondta a ló gazdája.

Az emberek sorba álltak. Hajnal megállt Anna előtt, és az orrát a lány hajába fúrta. Anna és Hajnal elválaszthatatlanok voltak. Sok időt töltöttek együtt a városszéli dombokon, legelőkön.

Zelenka Petra, Kolozsvár

Antal Beáta,
Székelyudvarhely

Csüdöm Adrienn,
Kalotaszentkirály

Benyovszki Abigél Andrea,
Székelyudvarhely

Megjelent két fiú. Az egyik mindig olvasott, a másik a padját firkálta, ezért úgy hívták őket, hogy Zugolvasó és Padfirkász. Utálták az iskolát, de azért kibírták. Gonosz tanárjuk, tudván, hogy nem szeretnek felelni, mindig őket kérdezte. Így telt az idő.

Padfirkász megkérte az osztályt, hogy vicceljék meg a tanárt. A nagy napon felforrósították és be- ragasztózták a kilincset, kicsavarozták a katedra csavarjait, és rajzszegeket tettek a tanári székre. Nagy ordítással bejött a tanár, megkérdezte, ki volt, de hallgattak, mint a sír. Leült a székre, nyomban felpattant. Lecsapta a katedrára a felmérőket, az nyomban összedőlt. Mérgesen kifele indult, de

Padfirkász a hátára ragasztott egy „Üss meg!” feliratú cetlit. A folyosón diákok letámadták. Visszamenekült az osztályba, ahol azt kiáltották: „Boldog április elsejét!” A tanár otthagya az iskolát, helyébe egy kedves tanárnő jött, aki moziba vitte őket. Padfirkász most is összefirkál minden padot, és Zugolvasó még mindig olvas.

Tóbiás Botond Endre, Kolozsvár

Csattanásokat és lépteket hallottak. Néhány ember egy nagy, színes épület felé tartott. Székekkel a kezükben bevonultak egy óriási ajtón. A kölyökmacska követte őket. Odabent sok bordó szék és egy nagy, színes színpad volt. A bejárattól a színpadig hosszú, piros szőnyeg volt leterítve. A kölyökmacska óvatosan, lábait magasra emelve végigvonult rajta. Felugrott a színpadra, és szétnézett a teremben. Gondolt egyet, majd belépett a függöny mögé. Odabent emberek jártak föl-alá egy fényes, díszes helyen. Kint az emberek izgatottak voltak, hogy hova lett a macska. Észrevették, hogy kifutott az ajtón. Mindenki berohant az ajtón, leült egy székre. Egyszer csak széthúzódott a függöny, és gyönyörű, színes jelmezekbe bújt emberek vonultak ki mögüle. Elkezdődött az előadás. Mindenkinek nagyon tetszett.

Tóásó Zsuzsánna, Székelyudvarhely

Arcedean Erik,
Méra

Jött a hangosbemondóval a csendőrség!

– Hová-hová, városlakók? Senki sem hagyhatja el a házat ebben a kritikus időszakban. Elmaradnak a március 15-i ünnepélyek és más rendezvények is. Nem tartózkodhat senki a szabadban, csak indokolt esetben. Nehéz idők előtt állunk, és be kell tartanunk a szigorításokat.

A városlakók elszomorodva visszahúzódtak az otthonaikba, és várták, hogy jöjjön a szebb jövő.

Incze Renáta, Székelyudvarhely

Brehar Márk,
Szamosújvár

Rejtvénypályázat

Havonta és év végén díjakat!
sorsolunk ki

Napjainkban nagy divatja van a világnapoknak. Ilyenkor egy-egy aktuális jelenségre, védett élőlényre irányul a figyelmünk. Pályázati rejtvényünk megfejtése egy júniusi világnap. Küldjétek el mielőbb, várom!

A Rejtvénykirály

VÍZSZINTES

1. Bimbózó krizantém!
4. Származó
9. Majdnem öngól!
11. Nehéz fém
12. Amely tárgy
14. Többszék!
17. Sír
18. Szűrőfegyver
19. Gyíkszerű állat
21. Moziban vetítik
22. Varjúféle madár
24. Trikó eleje!

FÜGGŐLEGES

1. A megfejtés
2. Réti Nóra monogramja
3. Helyrehozódító, kijavító
5. Vés
6. Eredeti útjából más irányba kényszerít
7. Hajítsd
8. Óselem szélei!
10. Vég nélküli ómega!
13. Ezen a helyen
15. Izmos

1	2	3	4	5	6	7	8
			E				
9			10		11		
R		12		13		14	
↓ NY	15				16		E ↘
	17			18			L
19			20		21	22	
23				A		24	

16. Vőfély lesz belőle!

22. Lerszések!

19. Gál Cézár monogramja

VAJNÁR ILONA
rejtvénye

Ez a szemléletes gyurma-terepasztal a *Víz Világnapja* alkalmából készült **Tordán**, a Jósika Miklós Elméleti Líceum III. osztályában, **Szedilek Klára** tanító néni irányításával; **Sipos Blanka**, hadadnádasdi olvasónk verse pedig a *Föld Napját* köszönti:

Földünk, drága lakóhelyünk,
szeretünk mi téged,
szelektíven is gyűjthetünk,
így jobb is lesz néked.

Kicsiknek és nagyoknak
sok lesz itt a munka,
ezeknek a napoknak
mégis nagy a haszna.

A márciusi rejtvénypályázat győztesei:
Csavadári Harald, Nagybánya; **Gyalai Korpos Hanna**, Kolozsvár;
a **csíkszeredai Petőfi Sándor Iskola IV. C.**; a **sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Líceum III. C osztálya**; a **lővétei IV. A osztály**.

A tanév során beküldött megfejtésekért
Rejtvénykirály-nagydíjat nyert: **Jakab Tamás Őrs**,
Marosvásárhely; **Kabucz Nimród**, Gyergyószentmiklós;
a **zilahi M. Eminescu Iskola IV. D osztálya**;
a **kézdiszentkeresztli IV.**; a **tekerőpataki IV. osztály**.

A Találd ki! rovat májusi megfejtései

1. Ígéret hava
2. Boldog anyák napját kívánunk!
3. Májusfa
4. Nagyapa, a fia és az unokája mentek kirándulni
5. Addig jár a korsó a kútra, míg nyaka szakad.
6. Janka-Hékás, Andor-Szimat, Ilka-Morzsi, Elek-Cézár.
7. Halász, Ernő, sirály, fazék, virág, csapadék.

Találd ki!

1

Egybetűs megoldásokból áll össze a megoldás.
 1. Év vége! 2. Ez a betű egyike annak a kettőnek, amit a szamár ismer 3. Németország autójele 4. Orvosnál mondjuk, ha a torkunkat vizsgálja 5. Két tavaszi hónap neve kezdődik ezzel a betűvel 6. Az ábécé első betűje 7. A többes szám jele 8. Római 100 9. A sajnálkozás szava 10. A múlt idő jele

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

1	6	7	4	8	2	9	10	!
---	---	---	---	---	---	---	----	---

- Mit csinálsz?
- Semmit.
- Segíthetek?

Nyelvtanórán:

- Peti, képezz egy mondatot a hajol szóval.
- Ha jól látom, kisütött a nap!

- A fodrász kérdezi a vendégtől:
- Asszonyom, szeretné, ha megmaradna a hosszú haja?

- Igen!
- Akkor becsomagolom egy zacskóba.

- Áll a juhász a réten a botjára támaszkodva. Arra megy egy másik juhász, és megkérdi tőle:

- Hát te mit csinálsz itt?
- Gondolkodom.
- És hol van a nyájad?
- Azon gondolkodom.

- Doktor úr, mit tegyek, hogy a kezem szép fehér és bársonyos maradjon?

- Semmit. De azt mindennap.

- János bácsi a kutyájával sakkozik. Meglátja a szomszéd, és átszól:

- Nahát, magának ilyen okos kutyája van?!

- Ez okos?! - kérdi gúnyosan az öreg. - 4-2-re vezetek!

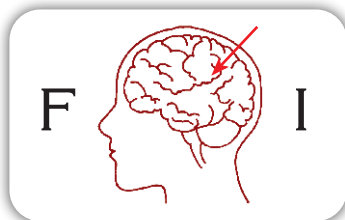
2

Reméljük, a nyár folyamán sokat fogod használni azokat a tárgyakat, amelyek neve a megfejtésekből derül ki.

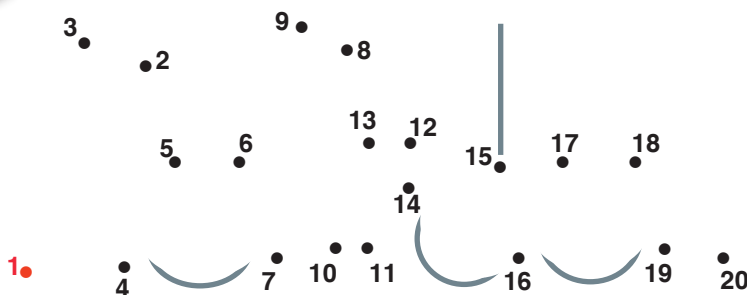
A

A szivárvány színeinek sorrendje szerint olvasd össze a betűket.

B

Fejtsd meg a betű-képrejtvényeket.

C

Kösd össze a pontokat a számozás szerint, és olvasd ki a szót.

	A megfejtés	T	Háziállat Napsütés	R	Tavaszi zöldség Mi több
Híres					
Fogyasztható					
Nagyság					Ilyen csont is van
Igazgató, vezér					Antal Réka
					Varga Anna Vízgőzzel telített
Orvosnál mondjuk		Francia autójel Húsétel (RAGÚ)		Jogi eljárás Fecskefej!	
Viccel					Kazal mássalhangzói
Tanárok, tanítók					
L				Aszalni kezd! Lógyerek	
Puha			Csőd-szélek!		Római 50
Lótusz közepe!			Zorro		Lóköröm
Nulla		ZSÚP Le			Kettő
Kicsinyítő képző			Sisakvég! Abodi Tamás		
Forma				T! A többes szám jele	
	P				?

3

Mit kérdez az anyuka? A skandiból megtudod!

4

Melyik két képkocka illik a hiányzó részekbe?

...

– Hazaviszlek vacsorára! – mondja a horgász, amint kifog egy kövér pontyot.

– Fogyókúrán vagyok – feleli a ponty. – Menjünk inkább moziba!

...

Két horgász a tóparton:

– Mennyi az idő?
Mire a másik:
– Hát még a szúnyog!

...

– Mit mond a horgász örömeiben, ha nagy halat fog?
– lhal-csuhal!

Szólj, szám!

23 éve indult *Szólj, szám!* rovatunk közel 700 anyanyelvi kérdésére válaszoltak éber nyelvőr vitézeink. E tanév 30 feladatára is több száz helyes megoldás érkezett. A nagy viadalra, a Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedőre, népszerű nevén KAV-ra sajnos az idén sem gyűlhettünk össze. A negyedikesek kitartó munkáját Nyelvőr-díjjal jutalmazzuk, a harmadikosokkal pedig szívből reméljük, hogy jövőre találkozhatunk a KAV-on. *Tartsd meg a rendet, és a rend megtart téged.* – E tanítás a szerzetesrendre utal, de igaz az ember külső-belső rendjére és anyanyelvünkre is: Tartsátok meg a magyar nyelvet, és a magyar nyelv megtart titeket.

1. Ez a szöveg súlyosan beteg. Gyógyítsátok meg: A pandémia miatt karantént rendeltek el. Több millió vakcinát importáltak. Ki akar oltakozni? A lakosság átoltottsága 50%-os. Kettő hívést kaptam a kurirtól. A sorsolást közjegyző felügyeli. A migránsok a meteorológiai jelentést figyelik.

2. *Karcsú még a nyár (József Attila)*... A nyarat várva gyűjtsetek minél több szót és szólást a meleg fokozataira. Boldog, szabad nyarat kívánok minden nyelvőr barátomnak.

ZSIGMOND EMESE

Márciusi nyertesünk a zilahi Református Wesselényi Kollégium III. osztálya.

A megfejtéseket és a Nyelvőr-díjas osztályok listáját honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/megfejtések.php

A tanév során beküldött megfejtésekért *Szólj, szám!*-nagydíjat nyertek: Smutku Lili, Szatmárnémeti; a makfalvi III.; a nyárádremetei III. osztály.

Maszat Művész és a festőiség

A kolozsvári zenelíceumban, Bak Márta tanítónő osztályában a gyerekek filctollal rajzoltak egy-egy zsebkendőnyi textildarabra. Szórófejes flakonból kékszeszt fújtak rá, ettől a kép egyes részletei sejtelmesen elmosódtak. Végül a kész, kivasalt alkotást találó színű kartonra ragasztották.

Próbáld ki te is a szesztes technikát! A kész munka fényképét küldd el nekem, mielőtt elajándékozni.

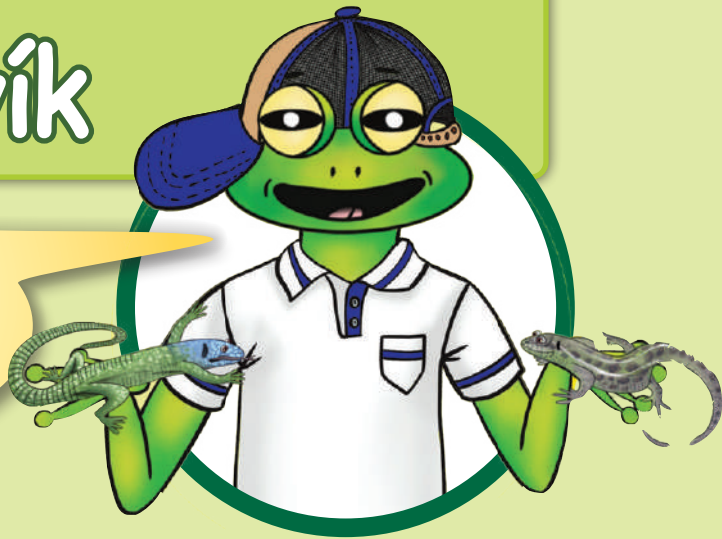
Márciusi nyertesünk Kutasi Blanka Szilágysomlyóról, aki több, különböző technikával készült rovar-kézimunkát küldött nekünk.

Egész évi kitartó, kreatív munkájukért Év végi Maszat Művész Nagydíj jár: Ackerman Nikol, nagyváradi; Nagy Kitti Nikolett, nyárádszeredai; Páll Hunor, kézdialmási olvasóinknak.

Kvak és a zöld gyík

Sziasztok!

A kékes-zöld gyík a fiú, a barnás-zöld színű a lány. A fiúgyík feje akkor kék, amikor szerelmes. Nos, íme a mi kis szerelmespárunk!

Nyáron imádunk kint lenni, a fűben sütkérezni. Júniusban főhősünk a zöld gyík. Elég gyakori, biztosan találkozatok már vele, még ha csak egy röpké pillanatra is. Nagyon fürge és igen félénk!

Az európai zöld gyík (*lacerta viridis*) színéről kapta a nevét: teljes teste zöld színű. Hazánkban az egyik legelterjedtebb gyíkfajta, erdőszélen, sziklásabb területeken, de akár parkokban, sőt, a kertünkben is találkozhatunk vele, ott, ahol nincs sok fa és bokor.

Ez a faj ragaszkodik élethelyéhez, ha egyszer megszeret egy területet, évekig ott marad, csak vadászni jár el, rövid időre. A zöld gyíkok párjukkal évekig élnek ugyanazon a helyen. Ugye, milyen romantikus?

A zöld gyík 30 cm hosszúra is nőhet, de ebbe a farkinca is beletartozik. A hím és nőstény gyík testszíne árnyalatban eltér, a has alja mindkettőnél sárgás-fehér, nyáron pedig a színük élénkebb.

Gyíknk ragadozó állat, kedvenc csemegéi az ízeltlábúak. Rovarokat, pókokat eszik, néha apró madárfiókát, bébi rágcsálót is felfalhat. Többnyire a talajon szeret lenni, veszély elől ott könnyen elrejtőzik, de ügyesen mászik fára is, menekülés vagy vadászat közben hatalmasat tud ugrani.

A nőstény a nagy udvarlás után, júniusban rakja le öt-tíz fehér, puha tojását, amiből 60 nap után kelnek ki a kis gyíkok, akik egyből önállóan vadásznak. A kihalás nem fenyegeti ezt a fajt, inkább a lakhelyeit kell óvni. A gyík védett állat, elpusztítása pénzbírsággal jár.

Róka, nyest, gólya, kígyó, gébics mind gyíkra is les. Ha farkánál fogva valami elkapja, a gyík egy izom segítségével elroppantja a farkcsigolyáját és ledobja

Töltsetek sok időt a szabadban, küldjétek nekem rajzot, fotót. Fedezzük fel és óvjuk együtt a természetet!

a farkát. Míg az ellenség a mozgó farkincával bíbelődik, a gyík elsurran, farkát pedig idővel visszanyeszi.

Remélem, érdekes volt a gyíkbemutató! Találkozunk szeptemberben újabb felfedeznivalóval, meglepetésekkel! Legyen szép a nyaratok, puszi és béka-ölelés, BRRREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Olasz Júlia,
Zilah

Dobai Lilla Dorka,
Lele

Kulcsár Emilia,
Zilah

Újvári Natália
Melissza, Lele

Juhász Ádám,
Marosvásárhely

Az élővilág horgászai

A hal mindig fontos volt az ember számára. A víz közelében lakó népek táplálékának nagy része hal volt, a halászat a magyarság egyik ősfoglalkozása is. De nem csak az ember halászik, akadnak bizonyos állatfajok is, akik a horgászatot mesteri szintre fejlesztették. Madarak, emlősök, de még halak, sőt növények is horgásznak. Néhányuk „szak-tudását” az ember is igénybe veszi, hogy könnyebben az áhított halhúshoz jusson.

A horgászat koronázatlan királya

A nálunk is honos jégmadár a horgászat koronázatlan királya. Erre utal angol neve, *kingfisher*, azaz halászkirály. Kisebb folyók, patakok partján egy-egy víz fölé hajló ágon ülve les zsákmányára. Jól álcázza magát, rozsdabarna hasa száraz falevélhez hasonlít, hátán élénk tollazata kék, mint a víztükör, így a fönt keringő ragadozómadarak nem látják meg. A jégmadár a kihalászott apró halakat gyorsan megemészti, a szálkákat, pikkelyeket kiöklendezi.

Mesterségem címere: horgász, halász

Több állatfaj nevében szerepel a *horgász*, *halász* szó. Ez arra utal, hogy az adott faj fő tápláléka a hal, fő élelemszerző módszere a halászat. A mélytengerekben élő horgászhal csalit is használ: fején hosszú, horgászbot-szerű nyúlvány van, végén fényes, pislákoló gömböcskével, ez csalogatja a hal állkapcsához a gyanútlan zsákmányt. A *halászsas* görbe, horogszerű, félelmetes karmaival könnyedén emeli ki a vízből még a nagyobb, súlyosabb halakat is.

Halásztársaságok, horgásztársulatok

Nem csak a horgászok alapítanak társaságokat a hatékonyság kedvéért. A pelikánok rokona, az Atlanti-óceán partvidékén élő *szula* hatalmas telepeket alkot, és csapatban indul heringet, makrelát halászni. A madár olyan sebességgel vágódik a vízbe, hogy akár 20–30 méter mélyre is lemerül. A halászatban delfinek és cápák is segítenek, akik alulról tizedelik a halakat, miközben a felszín fele terelik őket, ahol a madár lecsap.

Békés merülő-horgászok

Az északi lazacok az óceánból minden évben visszatérnek ívóhelyükre, ahol születtek. Több száz kilométert úsznak folyókon fölfelé, így érnek el szaporodóhelyükre, ahol kevesebb ragadozó veszélyezteti az ikrát és az ivadékokat. Gyakran több méter magas zuhatagokon kell átküzdeniük magukat. A téli éhezés után a **grizzly medvék** alig várják a lakomát. A vízből felfele ugráló halat sokszor a levegőben, „röptében” kapják el, de víz alá merülni is megtanultak.

Az ember szolgálatában 1.

Az élővilág horgászaik olyan hatékonyak, hogy az ember rájött, könnyebb őket a maga szolgálatába állítani, mint pecabottal vagy haláshálóval a víz fölött rostokolni. A japánok a víz alatt halászó **kárókatona** nevű madarat használják segédnek. A nyakára kötött zsinag miatt a madár a nagyobb halakat nem tudja lenyelni, így azokat az ember elveheti tőle, de a kicsikkel jóllakik. A **vidra** szintén ügyes merülő és halfogó, idomításával már a hetedik századtól kezdődően sikeresen próbálkoztak Ázsiában, Európában.

Az ember szolgálatában 2.

A növények között is akad kiváló horgász. Egyes növényfajok (kutyatejfélék, ökörfarkkórók, ciklámenek, boroszlánok, **fehér zászpa**) méreganyagaitól a halak elbódulnak vagy elpusztulnak. Ezt felismerve, az ember ezeket a növényeket begyűjtötte, felaprítva a vízbe szórta, s a felszínre jövő bódult halakat egyszerűen kosarába szedte. Magyar nyelvterületen a huszadik század közepéig gyakorolták ezt a fajta halászatot, mígnem azt a hatóságok betiltották, ugyanis rendkívül káros a halállományra nézve.

Kiskópé

Milyen állatokkal működnek együtt halászatuk során a szula nevű madarak?

Márciusi nyertesünk Dornescu Henriett, Csíkszereda.

A tanév során beküldött megfejtésekért Kiskópé-nagydíjat nyertek: Antal Kinga, Felsőboldogfalva; Nagy Boglárka, Sepsiszentgyörgy; a zabolai IV. B osztály.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

VIZEK ÁRJÁN

Vízi járművek a szélrózsa minden irányából

Gondolom, hallottatok már Noéről, aki családját és a föld állatait kimenekítette az özönvíz korából. Az ember sokat köszönhet annak a megfigyelésnek, hogy a fadarab úszik a vízben.

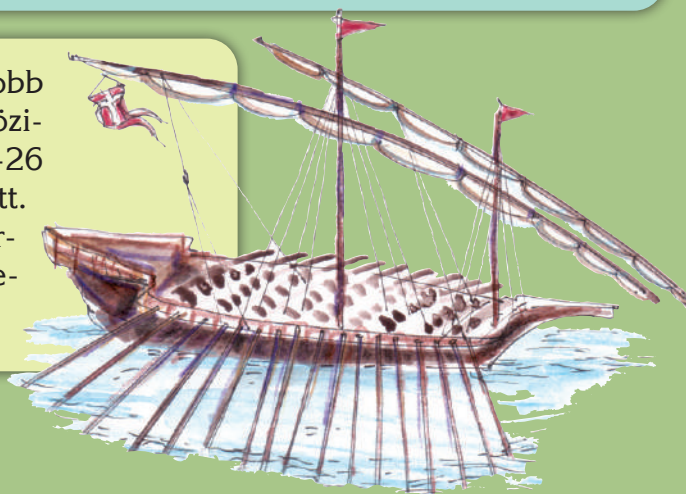
Egymáshoz rögzített, egyforma hosszú farönkökből készül az egyszerű **tutaj**, amit a víz ereje visz, vagy hosszú bottal, csákyával lökik sekélyebb helyen. Tutajjal sót, fát, katonákat szállítottak. Ha érdekel, milyen élmény tutajon utazni, olvasd el Huckleberry Finn kalandjait!

Az amerikai őslakos indiánok nyírfakéreg borítású **kenuját** egy ember is könnyedén felemeli. A meglepően nagy rakományt elbíró kenukkal főleg folyóvízen eveztek. Amikor vízésés állta el útjukat, a kenut vállukra kapva a parton tették meg a problémás útszakaszt.

A **gálya** az ókor és a középkor legnagyobb evezős hadihajója, leginkább a Földközi-tengeren használták. Mindkét oldalán 24-26 evezője volt, egy evezőt 4-5 ember hajtott. Legénysége 220 evező feyencből, a vitorlákat kezelő 30 matrózból, és 200 fegyveres katonából állt.

A középkor végéig a kínai **dzsunka** volt a legnagyobb hajó. Vitorláit bambusz rudakkal merevítették, amiken föl lehetett mászni. A hajótestben vízzáró falakkal rekeszeket hoztak létre. A halászdzsunkában az élő halat vízzel elárasztott rekeszben szállították. Ha a dzsunka léket kapott, nem süllyedt el, mert csak a sérült kamrába került víz.

A 3-4 árbócos, vitorlás **karakk** volt az egyik legmeghatározóbb felépítésű hajó a történelemben. A Portugáliában kifejlesztett hajó törzse kerek volt, elől-hátul bástyával, orrárbóccal az elején. Az óceánjáró karakk eléggé stabil a háborgó tengerre, és elegendően nagy, hogy hosszú útra a megfelelő rakományt magával vigye. Ilyen hajókkal fedezték fel a spanyolok és a portugálok a világot. Columbus hajója, a Santa Maria karakk volt.

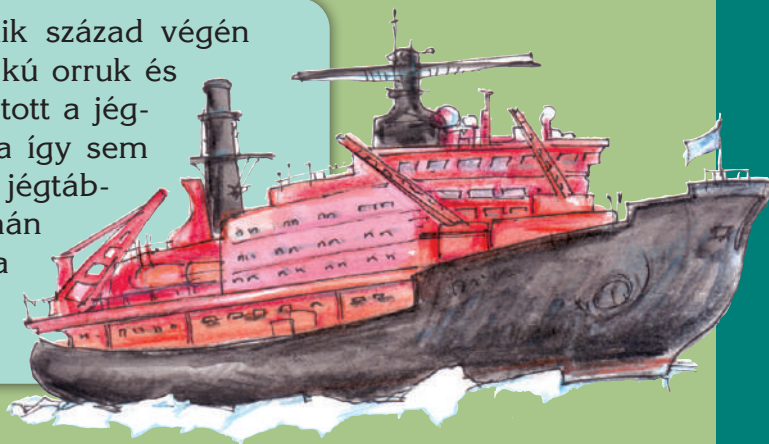
Víz alatt utazó járműről sokan álmodoztak, regény is született róla, amikor a valóságban még nem létezett. Az első **tengeralattjárók** 1890 után készültek el. A tengeralattjárót a víz színén

petróleummal vagy benzinnel működő motor, víz alatt akkumulátorral táplált elektromos motor hajtotta. Háborúban használták.

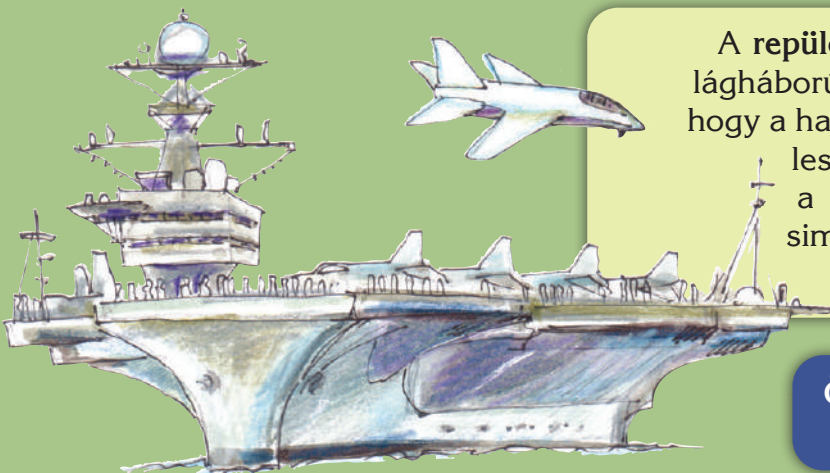
Nemo kapitány világjáró Nautilus a mesék világában rekedt.

A téli jégpáncél ellen a tizenkilencedik század végén épültek az első **jégtörő hajók**. Kanál alakú orruk és erős bordázatuk volt. A súlyos hajó ráfutott a jégtáblára, orrával összetörte a jeget, és ha így sem haladhatott, farolt, majd újra nekifutott a jégtáblának. Magyarországon a Tiszán és a Dunán használnak jégtörőt, az első ilyen hajó a Jégtörő Mátyás volt. A világ legnagyobb jégtörői atommeghajtású orosz hajók.

A **repülőgép-hordozó hajó**t a második világháború körül fejlesztették ki, fő célja, hogy a harci repülőgépek vízi csatákban is fel- és leszállhassanak. Emiatt van ezeknek a hajóknak 150-270 méter hosszú, sima fedélzete, amit a repülőgépek kifutópályának használhatnak.

Összeállította: LÁSZLÓ NOÉMI
Illusztráció: BAK SÁRA

KÖSZABÓCSZA üzenetei

Lám, nyakunkon a vakáció! Ebben az iskolaévben nem is találkozhattunk! Szurkolok, hogy szeptembertől másként működjenek a dolgok. Köszönöm, hogy velem voltatok és alig várom, hogy újra együtt mókázzunk, okuljunk! Íme, szorgalmas levelezőtársaim: **Lakatos Nikolett-Petra**, Szilágycseh; **Kegyess Cintia**; Szatmárnémeti; **Balázs Ágota**, Sárvasár; **Gondos Nikolett**, Marosvásárhely; a marosvásárhelyi Református Kollégium III.; az Európa Iskola IV. C; a Liviu Rebreanu Iskola IV. D; a Tudor Vladimirescu Iskola IV. C; a Dr. Bernády György Iskola, IV. C; a tordai Jósika Miklós Líceum III.; a **csíkszeredai Petőfi Sándor Iskola IV. C**; a nagyváradi Szacsvey Imre Iskola IV. A; a szatmárnémeti Rákóczi Ferenc Iskola III. C; a **székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium, III.**; Bethlen Gábor Iskola III. B; a **sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Elméleti Líceum II. B, III. A, IV. C**; a **zilahyi Mihai Eminescu Iskola IV. D**; a **kovásznai Kőrösi Csoma Sándor Iskola IV. B osztálya**; az **esztelneki IV.**; a **dálnoki III-IV.**; a **felsőboldogfalvi II.**; a **csíkszentdomokosi III. A**; a **szilágysomlyói III.**; a **mezőfényi IV.**; a **körtvélyfáji IV.**; a **tekerőpataki IV.**; a **dési II.**; a **nyárádremetei III.**; **lelei, lövétei, magyarlapádi olvasóink.**

● *Csatolva küldöm Varga Zsófia kézimunkáját, melyet ma készített el az iskolában a márciusi lapszámból. Lassan az 5 éves ciklus végére érünk tanítványaimmal, de hála Istennek s a szülői közösség pártfogásának, hónapról-hónapra huszonheten olvassuk a lapot.*

Trufán Ildikó tanítónő
Nyárádszeredából

● *Így köszöntöttük az édesanyákat, nagymamákat. Keresztszemes hímzést tanultunk már tavaly, idénre még ügyesebbek lettünk!*

A csíkszentgyörgyi III. A és Úrus Tünde tanító néni

● *A nagyváradi D. Cantemir Iskola negyedikes Okos Baglyocskái ajándékot készítettek a szárnyaikat bontogató Bagolyfiókákknak, akik ősszel lépik át először az iskola küszöbét. Remélem, hagyomány lesz ez a kedves ötlet, hisz megkönnyíti a nagyok számára a búcsút, a kicsik pedig érzik a szeretetet, amivel a „nagy elődök” átadják a helyüket.*

Fándly Enikő Anna tanító néni

● *Nagyon szeretjük közösen elolvasni a verseket, meséket. A legkedveltebbek a viccek, mindig jól megnevettetnek. Szeretettel **Székelyudvarhelyről** a Bagolyfiókák, valamint **Kapusi Emese és Vitus-Pálfi Emőke tanító nénik***

● A Mikes Kelemen Elméleti Líceum II. B osztályos tanulói a világegyetem titkait fűrkészték. Megismerkedtek a Naprendszer bolygóival. Megfigyelték a nappalok és az éjszakák váltakozását. Megismerték Farkas Bertalan, az első magyar űrhajós kalandos életét, kinek nevét a 240757 Farkasberci kisbolygó őrzi. Nem feledkeztünk meg Lajkáról sem, az első élőlényről, aki a Föld körüli pályára állt egy műhold fedélzetén.

**Forró Viola tanítónő,
Sepsiszentgyörgy**

El se hisszük, hogy hamarosan itt a tanév, egyben kisiskolás éveink vége is. Lapozgatva tanuljuk tőled az örömet, a lelkesedést. Kívánjuk a találkozást Veled versenyeken, rendezvényeken úgy, ahogy megszoktuk kisebb korunkban. Szeretettel várunk,
a gyulakuti IV. osztály és Varga Éva tanító néni

● **Kézdiszentkeresztén, Gábor Judit tanítónő** osztályában a gyerekek virágokra gyűjtötték „bogaras” bélyegeinket.

Köszönjük a sok-sok élményt, amit hónapról hónapra biztosítanak a Szivárvány és Napsugár kiadványokkal. Ma már szinte ez az egyetlen biztos pont, amit az iskolaévben követhetünk.

Boros A. Imola tanítónő, Vajasd

● **Mindig nagy örömmel fogadjuk az új lapszámot, mely igazi gyermekújság: mese, vers, rejtvény, szó-móka, érdekességek, kézimunka ötletek.** Ilyen karanténos világban bizony „Napsugár” az életünkben.

A szászrégeni III. B osztály és Pánczél Laura tanító néni

● **A felsőbányai Műszaki Líceum elsős és negyedikes kisdíákjai szeretettel és türelemmel gyűjtögették a bélyegeket, olvasták a szebbnél-szebb történeteket, meséket, verseket.** Bár összevont osztályban tanulnak, de annál lelkesebben végzik a munkájukat.

Laurán Angéla tanító néni és kisdíákjai

Sportolj,

és küldj fényképet magadról!

Sportolj, mozogj minél többet a vakációban! Küldj fényképet vagy rajzot magadról, ahogyan Űrus Edina, csíkszentgyörgyi olvasónk is tette.

Járó-keelő június

Szántó Eliz tanító néni és a kolozsvári Református Kollégium IV. osztálya pecsételt-spriccolt, nyári hangulatú munkákkal búcsúzott a tanévtől.

Bartha Orsolya-Réka tanítónő kendi osztályában sokat kézimunkáznak a gyerekek. Rendszeresen kapunk tőlük rajzot, gyurmafigurát, legutóbb Máté Tilda saját készítésű cicaházának fényképével leptek meg.

A színes alapra ragasztott, gazdagon díszített, fekete-fehér pillangós kép Szilágyosomlyón, Szodorai Melinda osztályában készült.

Izgalmas ötletet próbáltak ki Szamosújváron Fodor Emőke és Juhos Helga tanítványai: a fekete kartonra fektetett, fóliára rajzolt víz alatti tájat papírból készült elemlámpa „világítja meg”, ha a két réteg között mozgatjuk.

Ahány gyerek, annyiféle mintával töltötte ki a nyuszirajzot Marosvásárhelyen, a Dr. Bernády György Iskolában, Molnár Hajnal tanítónő osztályában. Dálnokon, Illés Enikő tanítványai még szemüveget is ragasztottak nekik.

Nagyon kreatív kislány vagyok, sokat szoktam kézimunkázni – írta virágkézimunkájához csatolt levelében Bartos Dóra-Mária, Hidegségből.

A virágszirom, apró levélke, fűszál jól mutat, akár ragasztós papírra, akár kinyújtott, sütiformával kivágott só-lisztgyurmára ke- rül.

Másold tiszta lapra a gyerek körvonalát, vágd ki, rajzolj vagy ragassz neki arcot, haját, ruhát. Vastag kartondarabka lesz a hinta ülőkéje, ezt spárgával rögzítsd egy cipősdoboz oldalához.

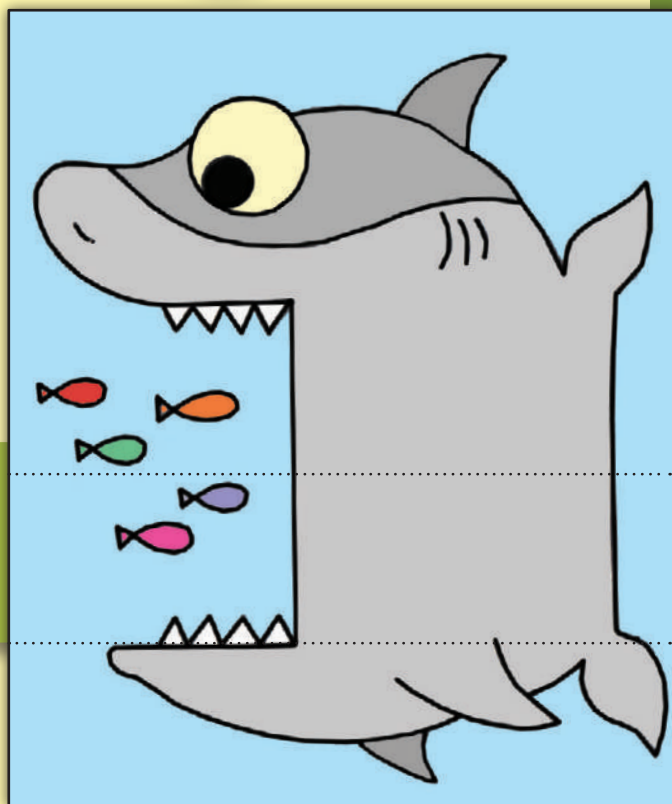

Játék körökkel és színekkel – ez lehetne a címe **Máté Eszter**, marosvásárhelyi olvasónk alkotásának.

Ilyenkor a műanyag tányér és kés is nyaral: kettévágva, színezve csónak, illetve evező lesz belőle. A mentőöv kötelező!

A vastag keret mentén vágd körül a rajzot, a két szaggatott vonalnál törd be, és hajtsd fel a rajz szerint. Hamm, bekaplak!

Irkafirka

Fa

A fának szíve és lelke van,
ágaival betűt formál,
madárkáknak verset írkal.
Leveleibe rímek írva,
rügyezik a koronája.

Hármasság

Három tányérban
három csengő.
Három csengőben
három manó.
Három manó szívében
szeretet.

Tamás Barta Dorka,
Sepsiszentgyörgy

Az idő hamar telik,
és az ember öregedik.
Napról napra nő az eszem,
és a tudás még fejlődhet!

Eltelnek a jó napok,
meg az évek, hónapok,
az emlékek megmaradnak,
és az évek így haladnak.
Pálházi Bíborka verse és rajza,
Kézdivásárhely

Nagy Sándor László,
Bükkhavas

Szertefoszlik
ezernyi árny,
elringatja
a kisbabát.
Hagyd magad,
és elalszol,
az árnyak tengerén
átúszol.
Albert Márton,
Csíkszentdomokos

Jakab Gyopár,
Sepsiszentgyörgy

Volt egyszer
egy kis csibe,
olyan édes,
kicsike.
Sárga volt,
mint a nap,
aranyos volt
minden nap.

Csavar Vivien,
Esztelnek

Barna a bundám,
kicsi a fülem,
mancsomon
hegyes a köröm.
Kedvenc étel
a málna,
aki elveszi,
az megbánja.
Szeretek játszani,
szilva után
fára mászni,
és télen egy jó
nagyot aludni.

Székely Andrea,
Esztelnek

Mike Melánia
és **Melissza,**
Szilágycseh

Ledeli Diána,
Mezőfény

A nagyvárad **Szacs vay Imre Iskola IV. A osztálya**,
Rusz Csilla tanítványai:

Kicsi magot földbe tettek,
egész télen öntözgették.
Nap sugara melengette,
nyári meleg megérlelte.
Aratógép learatta,
a malomba szállította,
megőrölték, átszitálták,
vászon zsákokba pakolták.
A pékségben friss illat szállt,
sütötték a finom pászkat,
kenyeret és péksüteményt,
kicsi és nagy eledelét.

Sella Dominik

Finom a kenyér,
a lisztje fehér,
a pék süti,
anya veszi,
én megeszem,
hogy teli hasam
legyen.

Jakab Eszter

Víz, liszt, só,
itt a finom cipó!
Héja ropogós,
bele csudajó!
Finom illata
belengi a lakást,
nem is beszélek tovább,
inkább eszem egy falást.

Fazekas Zsombor

Kedvencem a zsíros kenyér,
olyan szelet, mint egy tenyér.
Lehet, egy fánkkal is felér,
főleg, ha a kenyér fehér!

Gál Petra

Bottyán
Antónia Szilvia,
Marosvásárhely

Székely Adrienn,
Sepsiszentgyörgy

gegett lekváros kenyérből a cukor megtámadta a fogait. A fogak harcoltak, bevetettek minden titkos fegyvert, hogy megvédjék a fogzománcot. Sajnos a csata elveszettnek látszott, amikor az egyik fog felkiáltott:

– Roland, moss fogat!

Roland felébredt, és kirohant a fürdőbe fogat mosni.

A fogak megkönnyebbültek:

– Pá-pá, cukor! Pá-pá, bacik!

Roland soha többé nem feküdt le fogmosás nélkül. Az álma jó tanulság volt. Legyen nektek is az!

Jenei Pál Roland, Felsőboldogfalva

Versikék Csíkszeredából,
a Petőfi Sándor Iskolából,
Török Mária tanítónő
osztályából:

Két cicánk van, nem három,
Most te leszel a párom!
Kurkó Vivien

Így járok én, úgy járok én,
mindenhova elmegyek én.
Szőcs Krisztián

Füvet vágok,
sövényt vágok,
semmi mást nem csinálok,
csak lazszálok.
Cziklédi Zsanett

Télen örvendünk a hónap,
nyáron a vakációnak!
Borbáth Réka

Címlap:

TOMOS TÜNDE

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a **NAPSUGÁR Kft.**

Főszerkesztő: **LÁSZLÓ NOÉMI**. Képszerkesztő: **MÜLLER KATI**. Lapterv: **Könczey Elemér**.

Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: **Komáromy László**. Műszaki szerkesztő: **Várdai Éva**.

Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.

E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: RO45RNCB0106026602080001

B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. **NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.**

CUI: 210622. **Készült a kolozsvári TypoOffset Kft. nyomdájában.** ISSN 1221-7751

SZABÓ LŐRINC

A szem örömei

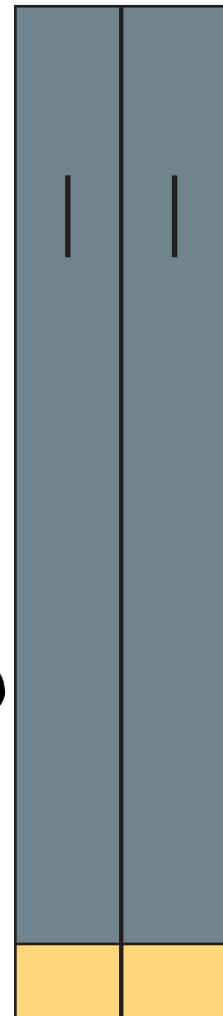
Szerettem a szép, sima köveket,
nyulak szőrét, a selymes füveket,
jó agyagot, fűzgaly fehér húsát,
melyről úgy lejön a bőr, katicák
piros hátát, fekete pettyeit,
elnézni, a halak hogy kergetik
egymást a vízben, hogy játszik a nap
az lpoly tükre s a tükre alatt,
fecskefű vérét, kutyatej tejét,
nagy napraforgók oroszlánfejét,
a zizegő szalmavirágokat,
a szomorú és szelíd lányokat,
aranyzöld gyíkok lüktető hasát,
gőz fátylait, felhők habtorlaszát,
a lepkéket, s nagyon a pókokat
s csöves vagy napernyős hálójukat,
s legjobban azokat a perceket,
amikor nem tudtam, hogy mit teszek.

MOLDOVÁN MÁRIA rajza

E lapszám támogatói:

Ára 5 lej

Száguld!

Vágd körbe a gyerekek vastag körvonalát, színezd ki a túlsó oldalukat. A csíkokból ragassz kereket – a nagyobbikból a bicikli, a kisebbikből a roller számára. Metszd be őket a megjelölt helyeken, és illeszd beléjük a járművek vázát. Rajzlapra rajzolj virágos mezőn kanyargó utat, és egy csepp ragasztóval rögzítsd rá a száguldó gyerekeket.

Pörög!

A vastag vonalak mentén vágd, a szaggatottak mentén hajtogasd a „helikoptert”. Aljára nehezéknek tűz gémkapcsot. Ha magasból – akár egy székre állva – elengeded, csodásan pörög.

